

A *TRITURUS DOBROGICUS* ÁLLOMÁNY MONITOROZÁSA AZ ÓCSAI VIZESERDŐBEN

Szerző: **Póss Anett**

Tanszék: Állattani és Állatökológiai Tanszék
Szak: Természetvédelmi mérnök Bsc

Belső konzulens: Dr. Kiss István, egyetemi docens,
Állattani és Állatökológiai Tanszék

Munkánk során célul tűztük ki az ócsai Vizeserdő területén a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) állomány monitorozását. A 2005–2012 közötti felmérés során helyszínenként 25–25 élvefogó palackcsapdát helyeztünk ki és emellett éjszakai vizuális megfigyelést végeztünk. Feladatként vállaltuk a faj előfordulásának kimutatását; amennyiben van, élőhelyfolt- választás megfigyelését; az állomány nagyságának felmérését; a populációt alkotó egyedek mozgáskörzetének felmérését és ábrázolását; a szezonális aktivitás leírását és megfigyelését; a populációt és környezetét veszélyeztető tényezők felmérését; s mindezek ismeretében védelmi javaslatok megfogalmazását.

Kutatásunk alatt megbizonyosodtunk a dunai tarajosgöte populációjának jelenlétéről. Élőhelyfoltbeli különbségeket észleltünk a götéek által választott területeken: vízi életmódjuk során a nyílt vízszínű, kevés üledékű, de gyökerekben gazdag aljzatot preferálják, illetve más sebességű víztereket igényelnek a szaporodáskor és a peterakáskor. A kevés növényzet között könnyebben egymásra találnak a párok, míg a peterakáshoz élő vízi növényekre van szükség.

A befogott egyedek száma igen eltérő volt a különböző években, mely nem csupán a sűrűségüktől és az időjárási viszonyoktól fluktuáló, hanem a mintavételezés intenzitásától is függött. Nagyobb ivararány eltolódást nem tapasztaltunk, általában az irodalomnak megfelelő 1:3-4 volt a hímek és nőstények aránya.

A visszafogások csak a 3 napos csapdázási cikluson belül bizonyultak sikeresnek. A visszafogások alacsony száma miatt kevés mozgáskörzetre vonatkozó információval rendelkezünk. A mintavételi helyeken ennek ellenére nagy példányszámban kerültek elő götéek, melyből arra következtethetünk, hogy a környező területeken szétterjedve, esetleg a gyors vízfolyású területekről lesodródva megtalálhatóak az ócsai állomány tagjai.

Vizsgálataink elsősorban a tavaszi évszakhoz, s egyben a szaporodási időszakhoz igazodtak a fokozott, így jobban megfigyelhető aktivitás révén. A szaporodási időszak kezdetekor és végén alacsonyabb, míg a csúcsidőszakban magas egyedszámot mutattunk ki,

megerősítve ezzel a korábbi megfigyeléseket (CICORT et al. 2008). A csúcsidőszak legtöbbször robbanásszerűen következett be.

Az Ócsai Tájvédelmi Körzet, azon belül is a Turjánvidék helyzete kedvezőnek mondható természetvédelmi szempontból. Különösen ritkaságnak tekinthető, hiszen a főváros közelsége, a sok éves, természeti adottságokhoz nem alkalmazkodó gazdálkodás és vízrendezés jelentősen próbára tette és károsította a tájat, s a benne élő flórát és faunát. Jelenleg a legnagyobb veszélyt a közeli mezőgazdaságok kemikáliái jelentik, melyek szigorú ellenőrzésre szorulnak. A *Triturus dobrogicus* állományt az élőhely állapotán túl befolyásolja a ragadozók jelenléte, melyre kutatásunk kis mértékben tért ki. Csapdázás során kimutattuk halakat (*Umbra krameri*, *Misgurnus fossilis*, *Carassius auratus gibelio*) és egyéb ragadozókat (*Dytiscus marginalis* L.), de nem szereztünk tudomást komoly túlsúlyról.

A vizsgált dunai tarajosgöte állomány környezetét tekintve feltétlenül szükséges a megkezdett vízvisszatartási tevékenység folytatása. A csatornarendszer rendszeres ellenőrzése, beavatkozások szükségét előrejelző vizsgálatok végzése, a láprétek védelme a bolygatástól mind segíthetnek a pontos és szakszerű megóvásban. Feladatunk fenntartani a kis testű állatok számára az egymáshoz lehetőleg minél közelebb eső, változatos élőhelyfoltokat, hogy a vízi- és szárazföldi életmódjuk során egyaránt megtalálják életfeltételeiket.

Az állomány mélyebb megismeréséhez javasolt a megkezdett kutatás folytatása.